

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frc., $\frac{1}{2}$
an 9 frc., $\frac{1}{4}$ an
4 frc., 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sâmbătă

Unirea

Insertiuni:

Un șir garmond:
odată 14 fl., a doua
oară 12 fl., a treia
oară 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foie bisericească-politică.**Anul XVII.****Blaj, 17 August 1907.****Numărul 32.****Adunarea dela Vințul-de-jos.**

Ca și o mireasă au așteptat cu dor alegătorii români din cercul Vințului-de-jos, să poată povesti vreo câteva ceasuri cu mirele lor, deputatul *Dr. Iuliu Maniu*. Ei au avut prilej să-l cunoască pe deputatul lor, o dare de seamă nu au așteptat dela el, căci cei mai mulți știu, că *Dr. Maniu* lucră din răsuputeri și cu inimă curat românească pentru binele fraților săi Români. L-au așteptat însă cu dor, să-i lege mai tare de sine, să trezască mai cu putere conștiința națională în ei, și asemenea unui căpitan să-i închege sub stindardul programului dela 1881 în o falangă puternică, plină de viață, roditoare de fapte mari pentru viitorul poporului român.

Ziua de 11 August n. 1907 va rămâne o zi de mare însemnătate în istoria poporului român. În aceasta zi a jurat deputatul Maniu la 4—5000 oameni sub stindardul programului național, ce se întâmplă întâia oară în viața poporului român din această țară.

Despre adunare am primit următorul raport dela trimisul nostru special.

Sâmbătă sara a pornit la Vinț deputatul *Dr. Iuliu Maniu*, însoțit de Vasile Suci prefetul Tipografiei, Nicolae Solomon Aron cancelist, *Dr. Ioan Bălan* vicențar consistorial și *George Stoica*, redactor la „Lupta.” Sara a descălecat la hotelul „Hungaria” din Alba-Iulia, în aceeași chilie, de unde și-a purtat avocatul *Dr. Maniu* campania electorală la amândouă alegerile. Duminică la oarele 9 și jum. sosește înaintea Hungariei în pași sprinteni un șir de călăreți în frunte cu bravul Român Branga, conducătorul filialei „Ardeleana” din Vinț. Ne-a căzut bine tuturor aspectul acesta chiar în Bălgărad, unde viața românească pare a fi amorțită. De aici pornește convoiul la Vințul-de-jos, unde după ce deputatul, e salutat îndată se constituie adunarea, și se invită deputatul *Dr. Maniu* să-și dea seama.

În începutul vorbirii sale *Dr. Maniu* declară, că el și cu soții lui de luptă din parlament sunt credincioși programului dela 1881, în sesiunea aceasta scurtă nu li-s'a dat ocaziune să poată releva întreg programul în cameră, dar ei nu l-au părăsit nici când. În cameră au spus dorințele poporului român, au pretins, au cerut, s'au rugat să se implinească acelea datorințe, dar nu numai că nu li-s'a dat ascultare, ci din contră au fost huiduiți, un fruntaș din partid a fost dat afară în modul cel mai necinstit, și s'a adus vătămătoarea lege alui Apponyi, în contra căreia deputații noștri au luptat săptămâni de-arândul. Au cerut votul universal; la desbaterea bugetului au arătat, că banii țării nu se impart după dreptate.

Pentru viitor Dnul *Dr. Maniu* a făcut două declarațiuni: deputații naționaliști vor merge alături cu socialiștii pentru dobândirea votului universal; alt punct comun cu ei n'are partidul, căci programul nostru e mai bun ca al socialiștilor. A declarat apoi, că clubul deputaților naționaliști nu va suferi să se aducă la toamnă alt proiect de lege în cameră, până nu se va face votul universal, pe baza căruia să se aleagă apoi numai decât o cameră, carea să reprezinte adevărata voie a popoarelor din această țară.

Roagă apoi pe alegătorii săi, să fie cu aceeași dragoste față de dânsul ca și până aci, să spună dorințe de bine celor de acasă. Îi roagă să trăiască în iubirea de Dumnezeu, de biserică și de neam, și atunci de bună seamă va învinge poporul nostru toate dușmăniile pornite asupra lui.

După *Dr. Maniu* iea cuvântul deputatul *Dr. Aurel Vlad*. În termini asprii, cari electrizează auzul câtorva Unguri ce sunt de față, *Dr. Vlad* arată slăbiciunile guvernului și a coaliției, carea căpătuește tot felul de oameni. Maiestatea Sa a dat ordin guvernului, sau mai bine zis, l'a denumit numai cu condiția, să introducă cât mai iute votul universal. Sarcina aceasta cade în spatele lui *Andrássy*, care totdeauna a fost dușman netrivins al votului universal. Până acum au amânat de ajuns aducerea pe tapet a proiectului de lege despre votul universal, de acum nu se va mai putea amâna.

După dânsul vorbește la chestia organizării partidului național în acest cerc *Dr. Ioan Bălan*. Dânsul arată, că nu poate lua

FOIȚĂ.**NICOLAE GRIGORESCU.**

Una din cele mai mari și mai curate glorii ale patriei și neamului, un mare erou modest al artei, un uriaș lucrător, un intim al naturii cu care vorbea deadreptul fără învățător și tâlmăciu, un suflet românesc de o energie și lumină genială a dispărut. Pot jubila elevii diplomați ai celebrităților apusene, dichisiții și decadentii, profesorii, tehnicianii, diletanții și teoreticianii picturii, marele Grigorescu nu mai este. Și-ți pare în împrejurări de acestea ca și cum o mână pizmașe s'ar repezi asupra mantiei de glorie și onoare a țării tale și-ar smulge, pentru a nu-l mai da nici odată înapoi, unul din cele mai curate mărgăritare ce-o împodobeau.

Ce frumos bătrân cu ochii de o strălucire minunată de străbătător diamant negru! Ce aristocratică distincție, ca de prinț, de rege, în această față de fiu din popor, care nu eră măcar boer și care începuse, ca zurgav de icoane! Ce siguranță în mișcări, parc'ar fi fost un tinăr! Ce câmpănire a cuvintelor, luate totdeauna într'ales! Ce bunătate și simplitate desăvârșită în tonul blând al glasului său, care nu se va mai auzi! Ce bucurie în a face bucuria, ce regală munificență în a răspândi darul minunilor ce-i răsăriau de la sine sub mâna magică! Ce însușiri rare strănse din mila lui Dumnezeu în acelaș suflet mare din simplul genial!

Va veni o vreme când se vor scrie volume despre fapta lui care a cuprins jumătate din veac, din anii săi de încercare ca meșter, de rătăcire în Apus în căutarea tehnicii nouă, până la zenitul de siguranță și măiestrie, de armonioasă perfecție a artei sale, până la seninătatea de idilă a bătrâneței harnice, are pe încetul jertfește contururile, formele, topește tot mai mult na-

tura în albastrul visului, parcă ar fi coborât tot mai mult cer asupra pământului, până ce el însuși, marea singuratic, de mult fără nici o legătură cu oamenii, s'a dezlipit de pe acesta pentru a se pierde în lumina bună a aceluia, pe care eră mândria sa s'o descopere, s'o urmărească, s'o redea.

Se va spune însă oricând ceea ce se spunea ieri cu mândrie, azi cu durere peste mândria aceasta națională. Se va spune, că prin voia unor puteri mai mari de cât noi s'a dat în el acestui țări, acestui neam întreg omul care să le înțeleagă în toată adâncimea și nevinovăția, în toată mândria și duioșia, în toată frumuseța și simplitatea, în toată castitatea și poesia lor. El a ajuns astfel cel mai mare poet prin colori a României adevărate, al vieții țărănești, al idilei păstorești milenare. Raza ce-i căzuse pe fruntea inspirându-l pe viață, raza aceea i-a luminat, până în ultima clipă de lucru, i-a luminat cu aureola de ideal pe cei mulți, săraci și nevinovați ai acestei nații, cu cari, toți, s'a simțit una și al căror mare înălțător prin artă a fost.

intă cauza poporului român, până vom avea așa puțini deputați nu putem avea mai mulți până nu ne stringem rândurile asemenea unei armate bine ordinate. Nu ne cunoaștem cum se cade unul pe altul, nu știm ce drepturi se cad acestui popor, și nu ne silim să ne câștigăm acestea drepturi. De aceea e posomorâtă viața noastră. Să ne stringem rândurile, să ne legăm cu toții cu dragoste curat românească în un mănunchiu puternic, și atunci nu va fi dușman, care să răsbească asupra noastră.

După aceasta părintele *Nicolae Muntean* dela Henig propune următoarea listă pentru alegere: *Președinți* ai partidului național în acest cerc: *Nicolae Maniu* și *Ioan Șara* — *Vințul de jos*, *Constantin Colbazi Spring*, *Nicolae Muntean Henig*, *Simion Alămorean Alămor*. *Vicepreședinți*: *Alexandru Măcelar*, *Ioan Albon*, *Ioan Deac*, *Ludovic Andreiu*, *Ioan Popa*, *Valer Maior*, *Tit Liviu Albini*, *Aurel Hârșan*, *Vasile Hența*, *Ioan Chirilă*, *Iulian Vulcu*, *Vasile Opreș*, *Ioan Bătăcui*, *Ioan Oancea*, *Nechifor Frățilă*. Aceștia au fost aleși cu toții; de secretar general e ales harnicul *George Branga*, conducătorul filialei „*Ardeleana*” din *Vinț*.

Se votează apoi proiectul de rezoluție, în care se exprimă încredere și recunoștință deputatului *Dr. Iuliu Maniu* și celorlalți deputați români naționaliști, se cere introducerea votului universal, se decide să fie salutați din adunare *George Pop de Băsești* și *Dr. Teodor Mihali*.

În numele alegătorilor mulțimește apoi deputatului *Dr. Maniu Tit Liviu Albini*, îl asigură de alipirea și credința alegătorilor, și se închide adunarea.

După adunare a fost banchet.

Adunarea a fost străjnită de peste 50 de jandarmi. Protopretorele *Pongrácz* a devenit nervos în mai multe rânduri sub de-

cursul vorbirii *Drului Vlad* și a *Drului Bălan*. Nește unghurași tot vreau să producă scandale, dar poporul a fost cuminte, și nu s'a lăsat tras pe ghiață.

Pe urmă ne-am despărțit de vrednicii alegătorii ai *Vințului* cu cele mai bune idei și nădejdi pentru viitor. Poporul s'a dus acasă în pace, întărit în conștiința lui națională, și mândru de deputatul său *Dr. Iuliu Maniu*.

Mitropolitul amenință. Sub acest titlu fițuica „*Előre*” din *Cluj*, publică un articol impertinent contra *Es. Sale Mitropolitului nostru*, articol pe care avem datorință să-l infierăm cu toată tăria și să protestăm contra uneltirilor, de a se ataca astfel *Capul unei biserici*, când acela apără instituțiunile ei cu toată puterea de care e investit în virtutea poziții sale. E vorba aci de *sinodul protopopesc al Coșocnei*, pe care protopretorul *cercului Mociu* a cercat să-l oprească, sub pretextul că să face politică, protestându-se contra proiectului de lege *Apponyi*.

Publicând în traducere acest articol alui „*Előre*,” ne mirăm, cum de colaboratorul român al acestei fițuice, care e preot unit, n'a aflat nici un cuvânt de protestare contra lui!

Iată articolul din vorbă!

„În primăvara trecută valahimea din *Ardeal*, mai cu seamă cea din *comitatul Clujului* a dezvoltat o agitațiune puternică împotriva cunoscutului proiect de lege școlară a contelui *Apponyi*, care proiect de atunci a devenit lege.

„*Popii și advocații valahi* au ținut adunări peste adunări în acest comitat fanatizând valahimea în contra noastră.

„*Adunările acestea populare de regulă* le-au ținut sub mantaua bisericii. Spuneau,

că scopul adunărilor e pur bisericesc, pe când fiecare adunare avea caracter politic.

„*Gaál Jenő* însă, bravul primpretore al *cercului Mociu*, a privit cu energie în fața acestor adunări contrare națiunii și statului și nu le-a permis.

„În butul acesteia agitatorii valahi au strâns câteva sute de moți la *Frata* și au voit să țină adunarea imprăștiată în mai multe rânduri.

„*Gaál* însă a imprăștiat cu jandarmi adunarea moților dimpreună cu fătarnicii preoți, cari politizează și cu procatorii lor cu tot.

„*Arhiepiscopul și mitropolitul din Blaj*, *Dr. Victor Mihályi*, a denunțat pe primpretorele *Gaál* la *Dózsa Endre* camerariu c. și r. și vicomite și-l acuză, că a abuzat de puterea sa oficioasă.

„În arătarea sa astutul mitropolit spune, că adunările acestea dispuse de dânsul au menire curat bisericească. În timpul din urmă adevărat în *comitatul Clujului* se estinde secta baptiștilor în măsură îngrozitoare, făcând cuceriri însemnate nu numai între gr. cat. ci și între credincioșii altor confesiuni. În contra acestui curent a dispus dânsul adunările acestea pentru luminarea poporului, ca oratori mai buni, bisericești și laici, să deschidă ochii credincioșilor gr. cat.

„*Primpretorele Gaál* înse susține contrarul. Spune, că blâzii baptiști servesc numai de mantauă vicelanului mitropolit și gardei sale pentru divulgarea ideilor contrare statului și pentru fanatizarea mocanilor sălbatici și fără cultură. După părerea dânsului procatorii n'au nimic cu biserica și totuși dintre aceștia se recrutează cei mai mulți oratori ai adunărilor.

„*Vicecomitele*, după cum suntem informați, deja a pornit ancheta pe baza arătării făcute, rezultatul acesteia însă probabil nu va

Nu e nevoie să-ți dorim, bătrâne ca țarina să-ți fie ușoară. Cui altuia i-ar putea fi mai dulce de cât ție, care ai fost prietina cel mai călduros al acestei țarine, cu toate florile ei, cu toată podoaba ei, cu toată viața ce s'a desfășurat pe dânsa; pe cine l-ar putea ea învăli mai cu iubire, pe cine l-ar cuprinde mai căld în brațe de mamă, pe cine l-ar feri mai cu îngrijire de tot zvonul și vâlmășagul zădarnic a celor ce aleargă deasupra, pentru binele și triumful micii lui ființe?

Pe malul înflorit al *Prahevei*, în fața zărilor largi, sub cerul curat al verii, care a fost bucuria ta, în revărsarea de lumină a soarelui, care-ți sărută veșnic pânzele, dormi, poete alb, dar fără bătrânețe, dormi, muncitor neodihnit, dar fără oboseală. Nu-ți trebuie fier și bronz, lux și mândrie, lucruri ale oamenilor, tu care te afii împreună cu zeii câmpului și pădurii, tu care te-ai dus cu sufletul între geniile idilei românești. Crucea însă, să fie crucea datinei pe movilă, și numele tău singur pe dânsa, face cât toate strălucirile gloriilor false la olaltă.

În sufletele noastre ai lăsat însă o icoană, pe care nimeni nu ni-o poate lua înapoi, și ea va fi o parte scumpă din comoara pe n-o arătăm nimănui, dar din care hrănim zilnic munca noastră pentru scopuri cari au fost și ale tale, pentru ideale cu gândul la care ți-sau închis pleoapele asupra dumnezeestii lumini a ochilor veșnic tineri!

(*Neamul Românesc*).

N. Iorga.

Luminarea unei vieți.

povestire originală a „*Unirei*,” de *I. Agărbicean*.

(Continuare).

3

După darea celui din urmă examen trebui să-și cinstescă prietini. Aleseră un otel bun unde cânta muzica până la miezul nopții. *Dr. Nicolae Ispravnic* se simțea de tot mulțumit. Examenul i-a succes bine, un cumnat i-a trimis parale. Acum să-și cinstescă și el odată prietini cumu-i legea. Măncarea treacă-meargă, dar la astfel de ocaziuni pentru tineret vinul glăsuște, săracul.

— Să bem măi în sănătatea doctorului!
— Trăiască doctor *Ispravnic*.

— Tu poți să zici frate *Niculiță* c'ai făcut ceva în viață. Un doctor juris nu-i puțin în ziua de azi. Măi, acela are trecere odată în lume, nu glumă.

— Da, poate face o carieră strălucită. Numai să știe învărti trebile. Dar încă de-a fi să se căsătorească. Azi toate domnișoarele visează câte un doctor. Are ce alege tinărul.

— Nu-i vorbă fraților, — zise *Ispravnic* — am ajuns și eu la ceva. Dar și voi toți veți ajunge aici. Mă bucur însă c'am scăpat de școale. Asta mă năcăjă mai mult pe mine: Să-ți mănci o jumătate de viață în puberea școlii. — De aici în colo se deschide larg înaintea ochilor, — larg și liber terenul de muncă. Se face odată lumină înaintea ta.

Păharele țincăneau des și voia bună se deslănțuia tot mai tare. Venise taraful de lăutari, și de păreții salei vaste începuseră a se izbi cântecele pline de veselie. Prietini vorbiau tare, înfierbântați, — în restimpuri își aruncau cu fală ochii la mesele vecine, să vadă oaspeții ceialalți cât de bine, cât de bogat și fără de griji își petrec ei.

Nicolae Ispravnic, deși eră bine dispus, vorbea puțin. Gândul lui mergea înainte pe cărările vieții, pe cari le vedea acum înflorite. Atâtea planuri, atâtea palate știe să-și închege gândul, când e luminat de bucuria și mulțumirea inimii. Așa înțelege și el viața! *Dac'ai muncit atâtea amar de ani în întunec să poți ieși odată la lumină. Nu să ieși la lumină ca să cauți umbra lenevirii, ci ca să muncești și mai departe. O, da, numai așa! Dar cei cari toată viața n'au nici o nădejde de mai bine, ori n'ajung niciodată, aceia nu pot zice c'au trăit.*

A fost ei *Ispravnic* totdeauna om simțitor. Dar în sara asta, cu deosebire, îl prinsă o adevărată milă de cei nenorociți. El, care astăzi a căpătat aripi, și vede așa de senină partea lui de viață, se întristează și de prietini rămași în urmă. Ce bucurie-ar fi pe capul lor, să fie isprăviți și ei. Dar, totuși ei vor găta. Multu-i un an, dar trece. — Dar la cari nu mai trece niciodată nimic, nu vine nimic nou — ci aceeaș mizerie plutește peste întreaga lor viață!

Și deodată îi răsări în minte, nespus de limpede, chipul *Leontinei*. Aceeași față

Indestuli pe metropolitul, care amenință, că va merge până la rege, pentru că s'a dovedit, că Gaál a purces după drept și lege.

„Dealtfel Dr. Mihályi a denunțat pe Gaál și ministrului de interne și se pregătește să meargă și la rege în cauza aceasta.

„Dar tare ne indoim, că ministrul ori Majestatea Sa ar da crezământ vicleanului mitropolit, că dânsi nu vreau alta decât să țină exerciții spirituale și să facă afront baptilștilor,

„Suntem în curat, că ce acopere man-tua bisericii valahe“.

Cronică.

Cultura și catolicismul.

Querbeck are o icoană, pe care se vede mulțimea învățaților și artiștilor clasici și creștini, iar în mijlocul lor o fântână săritoare reprezintă ideea culturii de viață făcătoare. Ea se ridică în sus, spre Madona cu Isus în brațe și spre ceata sfinților, care încunjură și adorează pe Madona. ... Sub icoană stă scris: *tovărășia religiei și a culturii.*

În lumea de azi a păgânismului, o icoană ca asta e foarte bine venită. Ea servește de ilustrație la două cărți, apărute mai nou: *Katholisches Christentum und moderne Kultur*, de renumitul prof. Ehrhard și *Modern Katolicismus*, de vestitul episcop Prohászka. Deoarece mulți sunt și la noi, cari în numele culturii resping catolicismul și orice religie creștinească: cred, că nu e superfluu, a face cunoscute aceste două cărți publicului românesc.

Cartea lui Ehrhard.

Ce-i esența culturii? e rezultatul tuturor puterilor noastre, în consonanță sau în luptă cu puterile naturii, manifestat în lumea

externă. Fiindcă puterile omului sunt trupești și sufletești, și cultura e: una inferioară, alta mai înaltă. Aceasta din urmă se manifestează în activitatea omenimei îndreptată spre cunoașterea adevărului, cultivarea moralității și gustarea frumosului. Ce privește caracterul specific al culturii moderne, și aici trebuie deosebită cultură inferioară și superioară, iar în aceasta din urmă manifestări deosebite, între cari merită atențiune din punctul nostru de vedere: cele intelectuale și cele etice-religioase. În cele intelectuale caracterul sufletului modern nu e speculații filozofice, ci conform empirismului și metodei istoric: agnosticism și sfială de metafizică. În cele etice: individualism, subiectivism, respingerea principiului de autoritate și a moralei eteronoame (*Ienseitsmoral!*) În privința religiosității: intelectualism anti-religios și ateistic, în cazul cel mai bun indiferentism. La acest caracter contribuie mult sărăcia culturii religioase pe lângă cea profană. *Preocupațiile principiare* despre un antagonism oare care între catolicism și cultura modernă se dovedesc de neadevărate, cum facem deosebire în catolicism între esențial și neesențial, ideal și realitate, absolut și vremelnic, lucru și persoană. Îndreptățirea acestei deosebiri o spune mintea sănătoasă și o adevărește istoria. *Raportul fundamental între catolicism și cultura modernă* este următorul. Cultura inferioară, materială, nu se poate împotrivi catolicismului. Nici cultura superioară în manifestările ei naționale, politice și sociale (libertate deplină, Piu X. cătră aapp. Colon. 1906. 30/X). Dacă în privința culturii intelectuale s'ar afla ceva contrast din partea catolicismului, trebuie știut, că acesta nu poate fi identificat cu modul de cugetare al evului mediu. Conciliul Vatican a declarat că un adevăr nu se poate împotrivi altuia și că mintea omenească e

un izvor al adevărului. Dogmele nu se pot împotrivi rezultatelor de științe, numai trebuie observate marginile recerute. Ce privește contrastul pretins din partea unor teorii filozofice, ipoteze, poate fi adevărat, dar acelea nu reprezintă adevărul absolut. *Contrastele de azi și cauzele lor* sunt următoarele. În cultura de azi sunt imperfecții mari. Una e râvna după lucruri materiale, împotriva căreia strigă biserica: ce folosește omului, dacă va câștiga lumea întreagă și va pierde sufletul său? căutați mai întâi împărăția cerurilor! — Alta e: disprețuirea, ma negarea totală a religiei, a cărei urmare e morala de azi! Viață culturală fără religie nu există, dovadă e istoria omenimei. Decî când biserica pretinde o refutoarcere la teism și la o viață religioasă-morală, nu pretinde regres, ci progres.

Nu se poate tăgădui însă, că în lățirea preocupărilor despre contrastul între catolicism și lumea modernă, mare parte au catolicii chiar! Din ce vină oare? Mulți catolici au luat o poziție chiar contrară culturii profane de azi și s'au izolat cu totul de curentele aceleia. Catolicii din Franța au produs chiar ei dezbinarea prin aceea, că s'au izolat de mișcările culturii moderne și s'au mulcomit cu niște stări culturale și forme politice învechite, în loc să fi căutat o legătură armonioasă între acele două lucruri. De tot altcum se poartă catolicii din Germania. De fapt poziția noastră față de cultura modernă nu poate fi alta, decât: a recunoaște elementele bune, plauzibile ale aceleia, a combate greșelile, slăbiciunile religioase-morale, stricăciunile sociale, a validită adevărurile catolice: moralitate, dreptate socială, iubire creștinească practică, pe toate terenele!

Nu e tărie în credință, ci slăbiciune, dacă catolicii se retrag pe o izulă, în loc

de madonă plină de durere, aceeași privire tristă, aceeași desnădejde din vorbele ei ce-l înghețau. Vezi, asta într'adevăr poate judecă așa cum judecă. Pentru ea, fără nici o speranță în viitor, de bună seamă s'a întunecat ceea ce numim dânsa soarele vieții.

Și — aproape — Ispravnic o vedeă tot mai bine, în toate împrejurările cum a cunoscut-o. Ori cum ar fi judecat-o, nu putea s'o vadă decât curată și nevinovată. O ființă neîndreptățită, care nu poartă nici o vină la nenorocirea sa.

Sfiala ce o simțise mai înainte în pădurice, când văzu în față pe Leontina, îl copleși iarăș. Îi părea o adevărată minune, ca o fată fără ajutor ca dânsa, a rămas atâta vreme cinstită. Pentru cinstea ei ar fi putut jură, căci taina ce se desprindea din întreaga ei ființă, nu putea să vină decât dintr'un suflet curat. Iată el, că-i bărbat, și nu știe ce s'ar fi ales dacă avea să trăiască o viață ca Leontina. O, da, el la tot cazul n'ar fi avut atâta tărie. Pe dânsul îl neliniștea numai câteodată grija zilei de mâine, și totuși era așa de aplicat spre o melancolie urâtă, ne-bărbătească în clipele acelea. Nezmintit, Leontina aceea e o ființă superioară. Gândindu-se mereu, îl atrăgea ca o putere necunoscută nenorocirea străine, dar tot atunci îl ținea departe taina ce se desprindea din ființa ei.

* * *

Prietinii din jurul lui ajunseră la înodatul limbilor, și nu prea luau în seamă, că Niculița lor nu mai zice nimic. Doi mai ales doi ajunseră aproape la ceartă.

— Acuma nu-mi spune tu mie, că doară nu-s orb.

— Te înșeli frate. Asta trebuie să fie venită de-acum. Nu se vad încă pe ea urmele unei vieți de oraș mare.

— Ba eu îți spun pe onoarea mea că o cunosc. Și de două luni. E o femeie ca ori care alta de sama ei.

Celalalt ceru părerea celorlalți. Cu toții priviau acum spre un colț a localului, unde un domn în vârstă făcea curte unei chelnerițe înaltă, subțire, foarte frumoasă.

— O da, zise unul, și eu o cunosc. Adevărat, e tare mândră, dar mizeria ce nu face? Și în urmă oricât de frumoasă, tot femeie.

— A dracului cărunțul acela! Acela-mai porc ca toți porcii. Să fiu eu al dracului dacă nu-i porc, zise unul dintre prietini beat-mort, lăsându-se cu capul pe masă.

— Să cerem părerea doctorului strigă unul slab ca luat din vânt. Doctorul să ne spună. Ce dracul, un doctor nou, trebuie să cunoască

Cei cari erau mai tari în beătură, își întoarseră privirile spre Ispravnic. Acesta stă, palid ca un mort, cu ochii țintă la femeie. Numai a doua oară auzi întrebarea.

Abia putu zice:

— Ce vreți măi? Ce să știu eu?

— Las' mă că nu știe doctorul. El n'a umblat nicăiri. N'are de unde-o cunoaște. O s'o chemăm aici s'o vedem mai bine. Prea mare e lumina acolo, de nu poți observa. Stai că v'o aduc eu.

Se ridică în grabă și îndată, șoptindu-i ceva în treacăt femeia venia cu o cutie de țigarete spre masa tinerilor.

— Poftesc domnii țigarete?

— Da, da — ziseră gălăgioși, cum se nu, mai ales dela o fată așa de frumoasă ca Dta. Cu mâinile în cutie, cu ochii la străina vre-o trei din ei strigară de-odată.

„Hura, am învins.“

Fata privi mirată și atunci de-odată nu văzu decât chipul de mort alui Ispravnic, cum o privea de împietrit.

Se înroși dintr'una, apoi, albă ca varul, cu mâna la piept, trecu printre mese ca împinsă de ceva. În clipa aceea își și pierdu urma din sală.

— Hura! am învins. E ea. Știam eu înainte că-i ea. Să-mi sară ochii dacă nu știam. Doar mi-am dat onoarea. Ci voi n'ați crezut! Săraci de voi fete, că rele zile, ajungeți.

— Pe asta bem una, noi cari am învins. Că avem dreptul se vede din cum a schimbat la fețe. N'ați văzut că mai pe urmă era că o moartă? Și s'a dus, neică, de gândial că-i pușcată. Așa-i dle doctor că noi învingătorii putem bea una pe descoperirea noastră?

de a lupta voioși și cu forță în valurile lumii moderne.

Cartea lui Prohászka.

Apostolie modernă! Cultura nu poate fi fără creștinism, căci e seacă în materialismul său. Datorința noastră e: a aduce adevărurile vechi mai aproape de simțul modern. *Religiositatea* trebuie să fie *constientă*, cultă, desvoltată, la gradul înalt, unde stă azi cultura. *Simbolul de credință și morală al catolicului modern*: baza credinței nu e subiectivism, ci fapte. Morala noastră să fie intimitate, idealism. *Valoarea specifică a culturii moderne* este, că din ea multe putem învăța. Ne putem câștiga o considerație mai perfectă a lumii. Ni se trage atenția mai mult asupra naturii; aceasta e lumea frumoasă a lui Dumnezeu: terenul nesfârșit al vieții și puterii. Cultura modernă dă atenție mai mică exercițiilor externe ale religiei și cere intimitate. Trebuie să știm aici, ce armonie frumoasă este între omul extern și intern; deoparte nu se poate, că subiectivismul să ascundă temeiul obiectiv; de altă parte însă chiar noi pretindem, că creștinismul să fie o adevărată viață internă, sufletească. Mai expune aici autorul raportul adevărat între religie și cultura modernă, arătând datorințele catolicismului față de aceasta din urmă (a la Ehrhard). *Munca* e o valoare a culturii moderne, care numai spre binele omului creștin are să servească. Libertatea, care nu e element heterogen în învățătura creștină, ne îndeamnă numai spre o muncă mai intensivă, dar nu ne abate de pe cărările credinței. În lupta, ce avem cu socialdemocrația, va birui creștinismul armonios. *În științe* datori suntem a ne da seamă de toate datele progresului de azi și a recunoaște diferența între elementele vecinice și vremelnice ale culturii și religiunii.

Dar Ispravnic nu zice nimic. Cu ochii duși în gol stă tot așa de nemișcat. Un gând neclintit, greu, rece, îi încremeni în minte: Și totuși e o fată stricată Leontina. Nu putea trece nici mai departe, nici să revină la altceva. Ca o proptea zdravănă de fier, i-se puse înainte gândul acesta, ce parcă nu eră gând, ci avea ființă.

Lăsă zece zloți de cheltuială prietinelor, și tot mestecând cuvintele „obosală” și „durere de cap” își luă paltonul și pălăria, și privind drept înainte ieși afară.

* * *

Nicolae Ispravnic numai acum simțea înălțimea amănitoare la care a ridicat pe Leontina. Acum când eră convins de prăpastia adâncă în care se află ea. Mai înainte judecă aceea înălțime morală, acum o simțea cu toată puterea sufletului său. Și numai acum putea să deslușească puterea nevăzută ce-l făcea să se intereseze atâta vreme de femeia aceasta. Pentru că necunoscut, adânc în sufletul său curat, sta ascunsă simpatia pentru ceea ce el ținea de culmea înălțimii morale. Și dacă mai înainte simțea numai un fel de sfială pentru aceasta nenorocită pe care o credea sfântă, acum se trezi în el deodată ca un val uriaș ce-l ia și-l duce aproape, de tot aproape de Leontina. Dar când ajungea lângă dansa deodată răsărea domnul acela bătrân din birt, care-i făcea curte, care a însoțit-o odată mai înainte la

În cele următoare ilustrul autor se ocupă mai ales de biserică, arătând unele scăderi respective neglijențe pe terenul acesta. Trebuie un *simț bisericesc* puternic; acesta nu va scădea în noi, dacă cunoaștem relele și putem deosebi între element dumnezeesc și omenesc în biserică. Dacă omul modern se va interesa mai de aproape de natura și caracterul mai înalt al bisericii și al așezămintelor ei, toate provincialismele și scăderile aparente nu-l vor împiedeca în aceea, să vadă în Biserică autoritatea supremă în credință și morală și să inbească mireasa lui Hristos! *Reformismul etic* nu poate fi altceva, decât valorisarea moralității în viața reală, în o măsură mai mare. Raportul între viața pământească și cerească nu e acela: să cauți tot la cer și să disprețuiești cele pământești, ci: să ne desăvârșim în cultura pământească, cu puterea vieții dumnezeiești. *Raportul între cler și laici*, e, că toate aparțin atât clerului, cât și laicilor, dela misiunea apostolică până la desăvârșirea creștinească! Un Hristos e și un creștinism!

Acesta e cuprinsul celor două opuri mai noi, cari cetindu-le și cunoscându-le, se va întări în noi conștiința de catolici și de fiii vremilor de azi...

Cronicoarul.

Înștiințare

pentru părinții cari doresc să-și aducă fiii la gimnaziul gr. cat. din Balázsfalva—Blaj.

Pentru anul școlastic 1907/1908 susceperile la gimnaziul superior gr. cat. din Blaj se vor face în modul următor:

În 31 Aug. 1907 se vor ține examenele corectoare și supletoare precum și examenele de suscepere cu cei ce vin în I-ma

plimbare pe drum. Da, da, e tot acelaș domn. Ispravnic îl cunoaște bine. Simte că-l cunoaște bine. Simte că-l cunoaște mai bine decât pe tată-s-o. E el, și de el se frânge, se nimoeste valul ce l'a purtat până la Leontina, și el rămâne ca zdrobit de picioarele ciolănoase ale bătrânului. Nici un gând hotărât, nici o intenție n'a avut mai înainte. Atâta ca să-i ajute în vre-un chip dacă-i va fi cu putință. Dar acum simțind înălțimea, simțind idealizarea Leontinei, cum și-a gândit-o el mai înainte, simțea de-asemenea că toată convingerea sa, tot idealul său de viață, toată ținta vieții lui e legată de fata aceasta. Dar când îi răsărea înainte realitatea de acum, Ispravnic se îngrozia iarăși.

Fusese crescut în datina rugăciunilor de sara și de dimineața, în duhul curat și sănătos a unei creștine bune, care-a fost mamă-sa, și sufletul său n'a putut suferi o pângărire mai mare niciodată. Iar prin apropierea de Leontina de acum, simțea că trebuie să putrezască sufletul lui ca și al ei.

Dar iarăși nu putea să creadă că sufletul acelei femei să fie putred. A văzut cu ochii în ce stare a ajuns, — ca orice fată căzută, și totuși nu putea să creadă, când îi venia în minte icoana ei atât de nevinovată.

* * *

(Va urma).

clasă gimnazială fără testimoniu de pe clasa IV. normală.

În 1—3 Septembrie se vor înscrie studenții cari au frecventat în anul școlastic 1906/1907 la acest gimnaziu, pe cum și aceia cari vor veni dela alte școli medii, în cât va admite locul, ce ne stă la dispoziție.

În 4 Septembrie la 7 oare dimineața invocarea Spiritului Sfânt și S. liturgie, după aceea cetirea și explicarea legilor școlastice, iară la 9 oare începerea prelegerilor regulate.

Acei școlari cari vor veni după 3 Septembrie, vor avea să documenteze cauzele întâzierii. După 8 Septembrie directorul gimnazial nu mai poate primi pe nime ca școlar ordinar.

Condițiunile de primire sunt:

1. Fiecare școlar are să se prezinte cu testimoniu de pe anul școlastic trecut, chiar și dacă ar fi absolvat clasa la gimnaziul nostru.

2. Școlariul, cari vine pentru prima oară la acest gimnaziu, are să se înfățișeze la directorul gimnazial cu părintele sau tutorul său, să producă *carte de botez, testimoniu de pe clasa absolvată* în anul școlastic trecut, și *dacă a trecut de 12 ani, atestat medical despre revaccinare*. Aceștia în caz de lipsă, se vor supune unui *examen supletor*.

3. În clasa I. gimnazială se vor primi școlarii, cari au implinit 9 ani și nu au trecut de 12 ani. Aceștia trebuie să arete, că au pregătirea recerută, prin producerea unui testimoniu de pe clasa IV. poporală, sau prin examen de suscepere. Față de aceia, cari au trecut de 12 ani, decide corpul profesoral.

4. Înevartirarea se poate face numai la case, în contra cărora directorul și profesorii de clasă nu fac nici o excepțiune.

5. Cei ce n'au umblat la școală în anul trecut, au să-și documenteze cauza rămănerii lor dela studii.

6. Școlarii sunt datori a se prevedea cu toate cărțile de școală, le este oprit a se folosi de alte edițiuni, de cât cele prescise.

7. Cu ocaziunea înscrierilor sunt de a se plăti următoarele taxe: *taxa fundamentală*, care pentru cei ce au frecventat la acest gimnaziu este de 6 cor., iar pentru cei ce vin prima oară la gimnaziul nostru este de 12 cor. Dela aceasta nu se dispensează nici un student. Au să solvească apoi ca *didactru*, cei din cl. I—IV. câte 28 cor., iar cei din clasa V—VIII. câte 40 cor.

Dela solvirea didactrului se dispensează *studenții* cu purtarea morală bună și progres cel puțin — *bun*. Suplicile pentru scutirea dela didactru, provăzute cu testimoniu școlastic și atestat de paupertate, sunt de a se înainta direcțiunii gimnaziale în 3 zile după începerea fiecărui semestru.

La cele înșirate mai sus se mai adaug următoarele:

a) Școlarii, cari au avut nesuficient din vre-un studiu și doresc să se supună la examen corector, se vor însinua la acel domn profesor, care i-a fost în anul școlastic 1906/1907 profesor de clasă, aducând cu sine testimoniu din anul școlastic trecut. Examenle corectoare se vor ține în 31 August a. c. dela 8—11 oare a. m. și dela 3—5 oare d. a.

b) Școlarii, cari au să facă examene supletoare sau de suscepere, se vor prezenta

la directorul gimnazial în 31 Aug. la 8 oare dimineața în cancelaria gimnazială. De aci se țin și acei școlari, cari doresc să fie suscepuți în clasa I. gimnazială, fără de a produce testimoniu de pe clasa IV. poporală.

c) Școlarii cari vin pe clasele II—VIII și au absolvat clasa precedentă la acest gimnaziu se vor înscrie prin profesorul de clasă în clasa respectivă în 1, 2 și 3 Sept. dela 9—10 oare a. m. Cu ocaziunea aceasta vor produce testimoniu școlastic de pe clasa precedentă și cartea de botez.

d) Școlarii, cari vin pe clasa I. pe cum și aceia cari au absolvat clasa precedentă la un alt institut, se vor suscepe prin directorul gimnazial în cancelaria gimnazială și anume cei ce vin pe I-ma clasă 1, 2 și 3 Sept. la 8 și 2 oare, *ceialalți în 2 și 3 Septembrie* în fiecare zi, la 10 și 4 oare.

e) Susceperile se fac în ordine cronologică până la împlinirea numărului prescriș, de aceea e în interesul fiecărui să se prezinte la înscriere de timpuriu. Se poate întâmpla, că o întârziere de câteva minute, să tragă după sine denegarea susceperii.

f) Taxele de sub p. 7 sunt a se plăti la cassa gimnaziului pe lângă cvitanță dată de cassar, *căci numai prin plățirea, taxelor se completează înmatricularea.* Cvitanțele se vor arăta profesorului de clasă.

g) Școlarii nerevaccinați, se vor primi numai condiționat și în 6 Septembrie se vor revaccina în localitățile institutului pe speșele lor.

h) Se atrage atențiunea școlariilor la §. 50 din legile școlastice, care sună:

„In ferii școlarii vor avea să se rețină dela toate faptele oprite prin legile școlastice, încât cei ce în timpul acesta ar comite fapte vrednice de pedeapsă, se vor pedepsi tocmai așa, ca și pentru faptele comise în timp de prelegeri“.

Școlarii, cari vor face transgresiuni înainte de suscepere, nu vor fi suscepuți la gimnaziul nostru, iar transgresorii înscriși deja, se vor supune numai decât cercetării disciplinare.

i) În 4 Septembrie dimineața la 6 și 45 min. se vor adună toți școlarii în clasele lor, și la 7 oare vor merge la biserică pentru invocarea Sfântului Spirit. După Sfânta Liturgie vor merge școlarii în clasele lor, și domnii profesori de clase le vor da înviațiunile ulterioare.

Diracțiunea gimnazială.

MAI NOU.

In cercul electoral al Beiușului, devenit vacant, a fost candidat Dr. Vasile Lucaciu cu program național.

Dorim succese!

Noutăți.

Conzistor plenar. Joi la 15 c. s'a ținut conzistorul plenar, la care afară de asesorii din gremiu au luat parte următorii: *Iacob Macaveiu* vicarul Făgărașului, *Alexandru Dobrescu* protopopul Sebeșului, *Iosif Costin* protopopul Turzii, *George Bărbat* protopopul

Blajului, *Iuliu M. Montani* protopopul Roșiei de munte, *Iosif Lita* vice-protopopul Biei și *Iovian Andreiu* vice-protopopul Dărghei. S'au primit 9 clerici pentru Seminarul teologic arhidiecezan și unul pentru Seminarul central din Budapesta. La Budapesta merge: *Ionel Nicolae Precup*, în Seminarul domestic sunt primiți: *Alexandru Lupean*, *Ștefan Suci*, *Nicolae Pop*, *Victor Florea*, *Victor Neamțiu*, *Ionita Brad*, *Ioan Cosma*, *Teodor Pădurean* și *Longin Corcheș*. Au fost primiți 121 alumnii în Internatul de băieți și 60 de alumne în Internatul de fete.

Prânz. Marți în 13 l. c. a intrunit Escelenția Sa Părintele Mitropolit la masa ospitală Corpul ofițeresc al regimentului Nr. 31 ce petrece la manevre în Blaj. Escelenția Sa a toastat pentru bravii ofițeri, i-a răspuns comandantul regimentului colonelul baron *Dürfeld*, mulțumindu-i Escelenției Sale și întreg publicului din Blaj pentru primirea afabilă, de care o întâmpină în Blaj regimentul, de care primire foarte puține se vor bucura.

Hymen. *Ioan Mărginean* teol. abs. și *Susana Silvia Dan*, anunță serbarea cununiei lor, ce se va celebra în 18 August n. în biserica gr.-cat. din Ciugmandru.

— *Romul R. Stoica* teol. abs. și *Livia Iorgoviciu*, anunță cununia lor care se va celebra Duminică la 1 Septembrie n. 1907, în biserica gr.-cat. rom. din Varadia.

— *Ioan Murășan* și *Silvia Cenariu* invită la serbarea cununiei lor, ce se va celebra în 28 August st. n. 1907 în biserica gr.-cat. din Coccul de câmpie.

— *Virgil Simionescu* și *Otilia Birlea Jucu* din Lugoj, — fidațați.

— *Virgil Cenariu* și *Minerva E. Balint* fidațați.

Convenire de 10 ani. În senzul legăturii colegiale din Iunie 1897, toți acei colegi, cari au depus examenul de maturitate la gimnazul sup. fund. din Năsăud în 1896/7 sunt rugați a participa la convenirea de 10 ani, care se va ține în Năsăud la 1 Sept. 1907. Rog, ca cei ce voiesc a participa la aceasta convenire să me avizeze în timpul cel mai scurt. *Ștefan Scridon* prof. gimn.

Convocare. Adunarea generală a „Reuniunii femeilor române din Mediaș și jur.” conform concluderilor comitetului din ședința ținută în 21 Iuliu n. 1907 se va ține în acest an în 1 Septembrie st. n. la 2 oare d. a. în școala gr.-or. din Mediaș cu următorul Program: 1. Deschiderea ședinței prin presidiu. 2. Raportul Comitetului despre activitatea sa în timpul dela adunarea generală ultimă până în prezente. 3. Raportul cassarului. 4. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea rapoartelor de sub punct 2 și 3. 5. Alegerea unei comisiuni pentru verificarea procesului verbal al adunării generale. 6. Decisiune asupra modalității punerii în activitate a fondului acestei reuniuni, trecut peste suma statorită în statute. 7. Propuneri eventuale. 8. Constituirea Comitetului și Consiliului Reuniunii pe un period nou de 3 ani. La care a participa sunt invitate toate femeile române din Mediaș și jur, preastimatele Doamne membre și toți sprijinatorii intereselor de progres a acestei Reuniuni. Mediaș 29 Iuliu 1907. *Maria Moldovan*, prezidentă, *Maria Necșia*, secretară.

Protestare. Subscriși protestăm cu toată tăria contra faptului că am fost subscriși în chip șchimonosit la invitările pentru petrecerea de vară a comercianților din Blaj și declarăm, că acest lucru s'a făcut fără încuviințarea noastră. Blaj, 12 Aug. n. 1907. *Aurel Velican*, conduc. „Consumului,” *Ștefan Nyerges*, comptabil.

Apel către onorații domni preoți și învățători români din patrie. Mai mulți meseriași de diferite breșle din Timișoara sau adresat subscrișului spre ale băieți de pe sate, cari sar aplica ca învățăcei (șăgărți). Dni preoți și învățători vor face mare serviciu cauzei comune naționale, interesându-se a afla prin comunele lor băieți în etate de 11—14 ani, să fie deplin sănătoși, pe cari

i-am putea imediat aplica la meserii. Sunt pe la satele noastre românești, multime de băieți parte săraci parte orfani, cari în loc de ai lăsa să crească niște măturători de strade prin orașe, servitori pe la palincăriile jidanilor sau ai vedeă pustalăi, mai bine să-i aplicăm la meserii. Puțină bunăvoință din partea Domnilor preoți și învățători, și au făcut mult pentru cauza noastră comună. Aștept prețitul aviz, totodată că acei băieți cari ar fi aplicați la meserii, afară de limba mamei, mai vorbesc și o altă limbă sau ba, și că aceia știu ceti și scrie sau ba. Timișoara-Fabric în 12 Aug. 1907. *Emeric Andreescu* inv. în pens. Strada Muzslay 23.

Dare de samă și mulțumită publică. La petrecerea de vară aranjată de tinerimea română din Bazna și jur la 14 Iulie n. 1907 la scâlzile Bazna au binevoit a suprasolvi următorii: Dr. *Iuliu Maniu* Blaj 18 cor. 40 fil. Dr. *Romul Boilă Diciosănmărtin* și *Petru Șogan Cergidul* mare câte 8 cor. 40 fil. *Eugen Bian Făget* și *Constantin Cotișel Certege* câte 6 cor. *Harie Holom Ibașfalău*, Dr. *Alexandru Morariu Ibașfalău* și *Ioan Radeș Diciosănmărtin* câte 3 cor. 40 fil. Dr. *Iuliu Morariu M. Oșorhei* 2 cor. 40 fil. *Moise Birtolon Lăscud*, Familia *Boer Lechința de Mureș*, Familia *Chendi Șaroșul săsesc* și *Ștefan Russu M. Oșorhei*, *George Simu Ibașfalău*, *Niculae Todoran Cetate de Bălț* câte 2 cor. Dr. *Vasilie Suci* Blaj 1 cor. 40 fil. *Augustin Almășan Boian*, *Ioan Anca Subpădure*, *Danil Boilă Diciosănmărtin*, *Iustin Bratu S-Benedic*, Familia *Câmpean Ibașfalău*, *Augustin Chețian Bobohalma*, *Adrian Cismaș Orosia*, *Ioan Floca Zlagna săsască*, *Niculae Frâncu M. Șaroș*, Familia *Lânga Dârlos*, Familia *Maior Chimitelnic*, Familia *Moldovan Mediaș*, Familia *Dr. Müller Bazna*, *Teodor Nagy Zau*, Familia *Necșia Mediaș*, Familia *Negruti* Blaj, *Cornel Pop Baja de Criș*, *Ioan Popa Boian*, *Teodor Vancea Diciosănmărtin*, Familia *Viciu Blaj*, Familia *Vlassa Sâncel* câte 1 cor. *Emil Almășan Boziș*, *Simion Căluțiu*, *Miți Căluțiu*, *Ioan Duma Boian*, *Hosan student Brașov*, *Alexandru Macaveiu Tătărlău*, *Victor Morariu Smig*, Familia *Nestor Seica mare*, *Laurențiu Pascu Diciosănmărtin*, *Vasilie Pop Diciosănmărtin*, *Ioan Rozor M. Șaroș*, *Aurel Sas Fărău*, *Niculae Țetcu Diciosănmărtin*, *Căpitănel Șoldea Aurel* câte 40 fil. *George Săbău Boziș* 30 fileri. *Ilie Magde Hususeu* 20 fil. Ofert marimimos s'a primit dela *Petru Nireștean Ern* 3 cor. — Venitul total al petrecerii a fost de 388 cor. 10 fil. Din aceste subtragându-se speșele de 149 cor. 24 fil., rămâne venit curat 138 cor. 86 fil., care sumă s'a predat M. On. *Domn Laurențiu Pascu* protopop în *Diciosănmărtin*, cassarului despărțământului *Diciosănmărtin* al *Astrei* de a fi folosită pentru biblioteca aceluia despărțământ. Tuturor celorce au suprasolvit pe cum și celorce și-au răscumpărat biletul neparticipând la petrecere și asemenea celor ce ne-au onorat cu prezența la petrecere, le aducem și pe aceasta cale cele mai sincere mulțumite. Bazna, la 15 Iulie 1907. Dr. *R. Boilă*, aranj. *Virgil Hățăgan*, cassarul petrecerii, *Gregoriu Nestor*, controlorul petrecerii.

Necrolog. † *Ioan Cinte* funcționar de stat în penziune, după scurte suferințe și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Mercuri în 14 August st. n. a. c. în etate de 75 ani.

Odihnească în pace!

Posta Redacțiunii.

Sincerus. Scrisori dela necunoscuți nu publicăm. Binevoii a descoperi redacțiunii numele Dyoastre.

Pr. Marga. Cât ce vom dispune de spațul trebuncios.

V. O. Peste ferii nu spedăm foșia nimenui, decât dacă ni se plătesc speșele de porto.

Partea literară.

Desvoltarea chestiunii sociale.

— după Ernst Kirchberg. —

(Continuare).

6

Nu ne putem inchipui o pildă mai mare de iubire de dreptate, marimozie și jertfă la o națiune întreagă ca acest 4 August. Dar opul de eliberare enunțat în ziua aceasta, nu a fost durabil. Iluziunea aceasta, care însuflețise Franca republicană, s'a perdut de mult. În noua ordine socială, în care a fost delăturată cu îngrijire toate prerogativele singuraticilor, se formară în curând contraste noue. Libertatea se prefăcu în robie, egalitatea în neegalitate, frățietatea în ură imprumutată, și astăzi stă lumea, ca înainte cu un veac, înaintea chestiunii sociale.

III. Prezentul.

Greșala în mărginirea prea mare, în carea să afla comerțul și industria în veacul al XVIII și la începutul veacului al XIX-lea, în sfla, căreia eră supus singuraticul în favorul unei minorități mărginite, trebuia să fie bătătoare la ochi ori cărui om prevăzător.

Țeranul, care lucra 3 zile în săptămână pentru proprietar, nu avea interes. a să gândi la o lucrare mai rațională a pământurilor străine, și propriile sale pământuri le neglija des din lipsă de timp. Corporațiunile, numai prin procese continue și foarte costisitoare erau în stare să-și susțină monopolul meșterilor, și procesele acestea scumpiau marfa peste măsură, iar din cauza că numărul măiestrilor eră mărginit nu putea fi vorba de o concurență între ei în privința eftinității mărfurilor. Afară de aceea lipsea orice indemn la rădicarea industriei, deoarece calitatea și compoziția fabricatelor eră esact prescrisă, și fiecare inoire eră supusă aprobării și examinării mai marilor corporațiunilor.

Ne putem deci mira, că bărbații de stat de pe timpul revoluțiunii vedeau mântuirea popoarelor în delaturarea posibilă a tuturor stăvilor sociale și economice?

Dați omului libertatea de a se mișca, a să așeza acolo, unde i-să par mai favorabile împrejurările de lucrare, lăsați-l să se apuce, de ce are voie și dragoste, și talentul său se va desvoltă frumos. Fiecare își va afla astfel mai bine subzistinta în lume și statul va trage cel mai mare folos din singuratici. Lăsați comerțul și industria în voia lor, scăpați de toate restricțiunile oficioase și de stat, și circulațiunea neimpedată a bunurilor va pune diferitele ținuturi în poziție, de a promova industria aceea, pentru carea vor fi mai acomodate după stările țării și după destoinicia lucrătorilor ei. Totalitatea numai câștiga poate, fiindcă puterile și preferințele membrilor ei își află acum aplicarea cea mai bună.

Drept de liberă strămutare, negoț liber, libertatea industriei, sunt cerințele vechei școli clasice a economiei naționale, care-și luase de parolă „Laissez faire, laissez passer“, și până de curând fuse dătătoare de ton în Europa întreagă. Acestea sunt principiile fundamentale, cari serviră de cenzura politicianilor la straformarea organizațiunilor de statură medievale. Veacul al 19-lea în privința economiei naționale e veacul politicii

manchesteriane. Să cercăm cât de departe a ajuns cu aceea.

Libertatea personală a dat omului adult desăvârșitul drept de dispunere asupra sa, dar l-a îndreptat în lupta pentru existență la dibăcia mânilor sale, la superioritatea spiritului său. O silință de înaintare continuă, o vânare oarbă după avuții și fericire au fost urmarea. Fiecare lucra din răspuțeri și cerca a întrece pe soțul său, și din toate aceste a profitat agricultura și industria, comerțul, arta și științele. Nici când n'a ajuns spiritul omenesc la atâtea triumfuri pe toate terenurile. O invențiune întunecă pe cealaltă, o invențiune una după alta. Puteri naturali până aci necunoscute produsera revoluțiuni cumplite în comunicațiune și industrie.

Singur aburul. El ne duce ca vântul din un capet al lumii la celalalt, prin ținuturi, avute și impopulate și prin puste nelocuite, peste riuri repezi și munți acoperiți cu zăpadă. Și apoi îl aflăm iarăși în laboratorile și atelierile noastre. Aci e în lucrare ziua noaptea pentru noi; ne țese îmbrăcăminte, ne macină cerealele, ne taie lemnele și ne făurește sculele și armele noastre, și el lucră neîncetat, fără a se obosi cu puterea unui artist.

Avântul, ce-l luă industria prin invențiunea mașinei de vapor, influință mult asupra vieții omenesci. Călătoria fu ușurată, și prin aceasta să lărgi cercul vederei. Îmbunătățirea mijloacelor de transport dădură și ținuturilor îndepărtate mern și ocupațiune și recoaltele locale rele perdură mult din teroarea lor. Eftinirea produselor industriale avu de urmare lățirea acelor și prin aceasta îmbunătățirea traiului popoarelor.

Rezultatul corespunsă la părerea așteptărilor. Politica manchesteriană „Laissez faire, laissez passer“ a desvoltat în adevăr puterile ascunse ale poporului și a grăbit pe toate terenurile lucrarea mai intensivă, avuția mai mare, cultura și politeța mai înaltă. Dar în tabloul, care ni se depinge așa des în colori vii despre starea noastră culturală modernă, n'am băgat în seamă pe un factor important al societății, pe muncitor, cu ajutorul căruia produce industria minunile acelea, cari trebuie să ne pună în mirare și respect. Poate că nu s'a făcut fără intențiune! Reprezentantul clasei muncitoare ar fi conturbat poate efectul tabloului și ar fi aruncat în armonia întregului o disonanță bătătoare la ochi.

Dar să vedem, cum s'a desvoltat muncitorii dela înaintarea mașinariilor.

Sunt și azi multe comune de munte sărace, pentru cari ar fi o chestie de viață fundarea unei fabrici. Industria, carea hrăni mai înainte aici o familie, s'a mutat în cetățile învecinate. Căci aceasta a fost atât de fericite a fi atinse de căile ferate, și prin ele căpătără cărbuni mai ieftini, material brut mai ieftin. Aceste locuri fură avizate pe lucrul cu mâna, și acesta nu poate concura cu lucrul de mașini timp mai îndelungat, și prin aceasta să sting totuși. Plata ce o câștigă sârmanul țesător cu războiul său de mână e tot mai mică, așa încât abia abia ajunge pentru subzistinta sa și alor săi, și nu-i departe timpul, că țesătorul pleacă

și să duce acolo, unde lucrul cu mașina îi promite lucru mai mult și câștig mai bun.

Dar acum să punem cazul, că și orașul nostru de munte capătă o fabrică. Proprietarul aduce cu sine o mulțime de lucrători instruați, cari învață populațiunea indigenă cum să grijască și supravegheze mașinile. O parte a populațiunii din comunele învecinate, carea încă are să lupte cu greul vieții, încă să așază aici, și cetatea noastră devine pe încetul un oraș de fabrică.

Popolațiunea crește, și la început nu trebuie să se îngrijască de lipsurile vieții; căci are din ce să trăiască.

Dar slujba în fabrică e grea. Când să creapă de ziua, pe când dorm cetățenii încă, sună clopotul, care cheamă pe muncitori la lucru. Atunci se apropie, figuri palide, necăjite în cele mai multe cazuri. Fețele lor arată obosală. Somnul puțin n'a fost de ajuns spre a recrea în deosebi pe cei mai slabi de puteri, de munca zilei trecute. Ei nu-și încep lucrul obicinuit recreați și întăriți, și totuși și ziua aceasta le încoardă iarăși puterile. Mașinile cari nu cunosc oboseala, pretind același lucru dela mâinile ce le servesc. Aici nu-l scuză nici obosală, nici slăbiciune, aici trebuie lucrat continuu, cu încordarea tuturor puterilor. Și dacă ar fi numai singur lucrul, lucru monoton și omorător de suflet, care nici că dă înhold nici că recere agerime de minte! Dar zgomotul asurzitor în hala cea mare de mașini, bătutul ciocanelor, sfârâitul cilindrelor, sbârâitul roatelor! Mai pune aerul cald, înădușitor, saturat cu evaporările a sute de oameni, pulberea țesăturilor rupte, care întunecă lumina zilei, acopere podelele cu grosimea unui deget și să așază în grumazii și plămânile muncitorilor, producând morburii îndelungate și moarte timpurie.

Și dacă să rentoarcă muncitorul obosit acasă, ce-l așteaptă? Un lăcaș intim, o soție cu multă grije, carea pregătește toate cu îngrijire la venirea lui, o ceată de copii veseli, care-i iasă sburdalnică înainte? Da, asta a fost mai de mult așa, când înflori lucrul de fabrică, și câștigul eră de ajuns a nutri nevasta și copiii. Dar timpurile acestea au trecut demult.

Atunci îți salta inima, când vedeai cât de iute și neobosite lucrează mașinile, și cum produc în o lună mărfuri, la gătirea cărora îți trebuiau ani mai înainte, și erau atât de ieftine, cât și săracul le putea cumpăra, și muncitorii, cari serviau mașinile, aveau o plată bună.

Dar acum eră acoperită trebuința noilor fabricate, piața provăzută, mărfurile nu să putură desface și începură a umple camerele de proviziune. Productele industriale erau în profuziune, și totuși continuau cu producerea lor. Și nu numai în atelierile cele vechi. Libertatea industriei își începu activitatea. În butul stărei precare a comerțului universal credea singuraticul să-și cerce norocul, se înfințară fabrici noue, fără a lua în conziderare, că oare cele vechi nu pot acoperi lipsurile. Supraproduțiunea deveni tot mai mare, lefurile muncitorilor scăzură tot mai tare, și casele cele mari puteau da ocupațiune muncitorilor săi numai

cu perderi mari. Și pe urmă, după lupte îndelungate, așteptând înzădar îndreptarea spre bine, trebură să se dea plainici.

Criza urmă. Fabricile începură a sista una după alta lucrul. Sute și mii de lucrători erau fără serviciu, și fură siliți, a să atinge de cea ce crășaseră, și ajunseră, după ce isprăviră cu acestea, în cea mai mare lipsă și mizerie.

(Va urma).

Bibliografie.

A apărut:

Mariu Theodorian: *Dreptul canonic oriental cu adnotațiuni și comentarii*, București 1905—7 trei volume, prețul 10.50 cor. Sub acest titlu dl avocat Theodorian, constatând la diferite ocazii necunoștința canoanelor bisericesti, chiar din partea celor chemați, a retipărit canoanele din Pidalionul, tradus de Mitropolitul Veniamin Costake și le-a însoțit cu numeroase explicații și comentării scoase din celea mai bune izvoare și publicațiuni ale bisericii orientale și apusene. Vol. I. are o lungă introducere în studiul dreptului canonic, unde se înșiră și note biografice asupra celor mai însemnați canonisti: Grațian, Zonara, Balsamon ș. a. Afară de aceasta notițe istorice precedează canoanele singuraticelor sinode. Din partea noastră recomandăm mult procurarea acestei prețioase publicațiuni, ca una, care poate fi de bun folos preoțimei noastre. Se poate procura dela Librăria seminarială (vol. I 3.50. II 3.—III 4.—)

Proprietar-editor: Aurel C. Domșa.

p. redacție respnz.: Augustin Gruția.

Nr. 5876—1907.

(31) 1—3

Concurs la stipendii.

Prin aceasta publicăm concurs până în 15 Septembrie n. 1907 inclusive pentru următoarele stipendii:

I. Din fundațiunea „Alesandru Șt. Șuluțiu.”

1. *Un (1)* stipendiu de 800 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Ioan Maior stud. jur. în Budapesta, — destinat pentru tineri, cari studiază drepturile sau medicina la universitatea din Budapesta sau la vre-o universitate din străinătate.

2. *Trei (3)* stipendii de câte 400 cor. folosite în anul școl. 1906/7 de către Augustin Raț, Traian Pop și Ioan Bian toți trei rigorozați iuriști în Cluj, — destinate pentru tineri, cari studiază științele iuridice la universitatea regească din Cluj.

3. *Doze (2)* stipendii de câte 200 cor. folosite în anul școl. 1906/7 de către Traian Denghel și Ioan Colbazi, — destinate pentru studenți gimnaziști în clasele superioare.

Studenții înscriși ca ordinari la școlile de mai sus, cari doresc a obține unul din stipendiile acestea au să dovedească:

a) că sunt români gr.-cat. mizeri născuți în Transilvania.

b) că pe lângă purtare morală bună au din studii calculi de eminență.

c) Dintre concurenți vor fi preferiți aceia, cari vor dovedi, că sunt consăngeni cu fondatorul.

II. Din fundațiunea „Dănuț.”

Trei (3) stipendii de câte 600 cor. folosite în anul școl. 1906/7 de către Aureliu Hetco rigorozaț iur. în Cluj, Victor Marcu stud. iur. în Budapesta și Andreiu Butean gimn. cl. I. în Oradea-mare. — La aceste stipendii pot concurge studenți români gr.-cat. dela orice școale, sunt însă preferiți consăngenii fondatorului, și numai în lipsa acestora se vor conferi altora.

III. Din fundațiunea „Lazar Baldi.”

Un (1) stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Vasilie Câmpean gimn. cl. VIII în Blaj, — destinat pentru studenți români gr.-cat. gimnaziști din comitatul Clujului și pentru consăngeni de ai fondatorului, fie ei și din alte comitate.

IV. Din fundațiunea Ioan P. Bota.

Un (1) stipendiu de 120 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Nicolae Dănilă gimn. cl. VIII în Blaj, — destinat pentru studenții în școlile medii sau în școlile reale superioare, de origine din Șard (comit. Albei inferioare), sau rudenii cu fondatorul.

V. Din fundațiunea Vanceu „Cassa-arhidiecezană.”

1. *Un (1)* stipendiu de 300 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Irina Nistor elevă în cl. IV civilă din Blaj, — destinat pentru fetițe gr. cat. române, cari studiază la școala română gr. cat. de fetițe din Blaj, sau după ce au studiat aici cel puțin doi ani, pot fi și la institute gr. cat. ori rom. cat. dintr'alt loc.

Sunt preferiți consăngenii fondatorului.
2. *Un (1)* stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Valeria Pop elevă în cursul complementar al școlii civile de fete a Asociațiunii din Sibiu, — legat de aceleași condițiuni ca și cel de sub punctul precedent.

3. *Un (1)* stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Alesandru Pop gimnazist în cl. VIII în Blaj, — destinat pentru studenții la gimnaziul din Blaj.

Cei-ce doresc a obține stipendiul acesta sunt obligați a intra în Internatul Vancean de băieți și să plătească taxa de întreținere pre cât nu se acopere din stipendiu.

Consăngenii fondatorului au preferință.
4. *Patru (4)* stipendii de câte 120 cor. folosite în anul școl. 1906/7 de către Grațian Capătă, Alimpiu Mateica, Andriu Greco și Toma Cocîș preparanți în cursul IV în Blaj, — destinate pentru candidați de învățători în Arhidieceza noastră, cari vor asculta cursul preparandial la preparandia arhidiecezană din Blaj, și eventualmente la altă preparandie română greco catolică.

VI. Din fundațiunea „Andreiu P. Liviu”

Un (1) stipendiu de 180 cor. destinat în locul prim pentru studenți români gr.-cat. dela orice școală, sau meseriași, consăngeni de ai fondatorului, — și-l pot folosi și fete.

VII. Din fundațiunea „Alesandru Micu.”

Doze (2) stipendii de câte 190 cor. folosite în anul școl. 1906/7 de către Ovidiu Micu stud. jur. în Budapesta, și Aurel Stanciu stud. comerc. în Lipova, — destinate pentru elevi sau eleve ai școlilor medii, comerciale sau ale școlilor superioare de fete.

Consăngenii au preferință.

VIII. Din fundațiunea „Timoteiu Cipariu.”

1. *Un (1)* stipendiu de 200 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Ioniță Brad gimn. cl. VIII în Blaj și

2. *Doze (2)* stipendii de câte 100 cor., folosite în anul școl. 1906/7 de către Longin Corcheș și Petru Man ambii gimnaziști cl. VIII. în Blaj.

Stipendiile acestea din fundațiunea Timoteiu Cipariu sunt destinate pentru studenți români gr.-cat. la gimnaziul arhiepiscopesc din Blaj.

IX. Din Fundațiunea „Alesandru Filip.”

Doze (2) stipendii de câte 200 cor., folosite în anul școl. 1906/7 de către Alesandru Fugăță stud. gimn. în Brașov și Alesandru Tufan stud. gimn. în Sibiu. Aceste stipendii sunt destinate pentru studenți români gr.-cat. gimnaziști, elevi ai școlii comerciale, reale, industriale ori militare.

Consăngenii au preferință.

X. Din fundațiunea „Vasiliu Rațiu.”

Doze (2) stipendii de câte 200 cor. dintre cari unul în anul școl. 1906/7 a fost folosit de către Iuliu Covrig gimn. cl. VII. în Sibiu, iar al doilea s'a înființat de nou, — destinate pentru studenți români gr.-cat. dela școlile medii din Blaj în clasele superioare. Consăngenii au preferință. Se pot conferi și fetițelor din școala civilă gr.-cat. din Blaj.

XI. Din fundațiunea „Alutan.”

1. *Doze (2)* stipendii de câte 120 cor. folosite în an. școl. 1906/7 de către Ioan Chereștes stud. iur. în Cluj, și Tit Liviu Cernea stud. gimn. în Făgăraș, și

2. *Un (1)* stipendiu de 80 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Petru Chereștes stud. gimn. cl. VIII în Năsăud.

Stipendiile din fundațiunea Alutan se conferesc tinerilor români gr.-cat. studenți în gimnaz, școale comerciale, reale, universitate, politehnica, agronomie, preparandie etc.

Consăngenii fondatorului au preferință.

XII. Din fundațiunea „Chirilă.”

Interesele disponibile ale fundațiunii acesteia pe an. 1907 în suma de 550 cor. în sensul literilor fundaționale sunt de a se împărți în părți egale între consăngenii fondatorului, cari studiază la vre-o școală. Consăngenitatea se consideră până la gradul al VIII-lea.

XIII. Din fundațiunea „Cercul Oreștiei.”

Un (1) stipendiu de 80 cor. destinat pentru studenți români gr.-cat. cari cercetează gimnaziul gr.-cat. din Blaj ori vre-o Academie de drepturi, și sunt născuți în vre-una din comunele următoare ale cercului Oreștiei și anume: Jibot, Oraștioara de jos, Balomir, Bintinț, Beriu, Ciocara, Vinerea, Oraștioara-de-sus, Grid, Ghialmar, Castău, Dăncu mic, Ocolisul-mic, Toța-mică, Costești, Cugir, Jeleđinți, Ludești, Măgura, Martinești, Bucium, Dăncu-mare, Toța-mare, Spini, Pricaz, Petriniu, Pischinț, Repaș, Romos, Romoșel, Sibiselul vechiu, Sereca, Tamașasca, Tartaria, Turdaș, Turmaș, Vaideiu și Simeria.

XIV. Din fundațiunea „Alexa Bidianu.”

Din venitele acestei fundațiuni se vor împărți stipendii adecvate tuturor nepoților din frați ai fondatorului și în locul al doilea băieților și copilelor înruđiți cu fondatorul prin sange până la al patrulea grad, născuți din căsătorie creștinească, fără considerare la natura studiilor, ce le urmează, nu vor fi eschiși dela stipendii nici aceia, cari învață măiestrii.

XV. Din fundațiunea „Dr. Simion Ramonțai.”

1. *Trei (3)* stipendii de câte 630 cor. folosite în anul școl. 1906/7 de către Petru Poruț stud. în drepturi în Budapesta, Traian German stud. filozof în Budapesta și Septimiu Pop stud. tehnic în Budapesta, destinate pentru studenți la universitate, la politehnică, la academia de pictură din Budapesta și Viena, pe cum și la academia montană din Șelmetz și la academia comercială din Viena.

2. *Trei (3)* stipendii de câte 126 cor. folosite în an școl. 1906/7 de către Laur. Giurgiu gimn. cl. VIII în Blaj, Constantin Manta stud. comerc. în Brașov și Ioachim Tolciu

gimn. cl. VIII în Sibiu, — destinate pentru gimnaziști și studenți la școala comercială. Sunt preferiți cei nobili de origine.

XVI. Din fundațiunea „Ioan Gariil Vaida“.

Un (1) stipendiu de 140 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Coriolan Bohățel stud. iur. în Cluj, destinat pentru studenți dela orice școală, reală, gimnaziu, academie, universitate sau politehnică. Preferință au descendenții din familiile: Vajda de Soósmező și Fuleovici.

XVII. Din fundațiunea „Efraim Klein“.

1. Un (1) stipendiu de 360 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Eugeniu Groze stud. farmac. în Cluj și

2. Un (1) stipendiu de 240 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Teodor Turcu stud. farmac. în Cluj, —

ambele destinate pentru studenți români gr. cat la gimnaziul din Blaj.

XVIII. Din fundațiunea „Jacob Páll“.

2. Un (1) stipendiu de 50 cor. pentru gimnaziști în clasele superioare.

2. Un (1) stipendiu de 30 cor. pentru gimnaziști în cl. inferioare.

A concurge la stipendiile aceste sun îndreptățiți numai tineri născuți din ramul gr. cat. Páll din Szék (comit. Szolnok-Doboka) și din ramul Bossiak sau Borton din Zalasd (Comitatul Hunedoarei), cari au calificățiune distinsă, învață la gimnaziul rom. cat. din Cluj și sunt săraci.

XIX. Din fundaț. Cavaler Petru Ioanette.

1. Un (1) stipendiu de 600 cor. destinat pentru stud. mediciști ori tehnici, ori de studiele reale superioare militare.

2. Un (1) stipendiu de 400 cor. destinat pentru un tiner român care va intra în școala de cadeți.

3. Trei (3) stipendii de câte 200 cor. pentru tineri români, cari vor frecventă clase gimnaziale ori reale din patrie, începând din prima clasă gimnazială ori reală.

Toate stipendiile aceste le pot obține tineri români din ambii părinți de religiune gr. cat. ori gr. or. din munții apuseni ai ardealului, din comunele: Câmpeni, Bistra, Certeghe, Săcătura, Albac, Scărișoara, Neagra, Vidra de sus, Vidra de jos, Ponorel și Șohodol, și cari vor dovedi totodată, că sunt născuți din părinți adevărat români.

Descendenții în linia directă din familia Ioanette. constatându-se de capabili și diligenți vor primi stipendiul cu începutul clasei IV-a normală sau elementară, și au preferință față de alții.

Concurenții la toate stipendiile înșirate până aci au să alătore la suplicile sale scrise și subscrise cu mâna proprie în limba română: *testimoniu școlastic în copia autentică, carte de botez, atestat de paupertate, atestat medical; și pentru dovedirea consăngenității cu fondatorul au să alătore atestat dela respectivul oficiu parohial, care să cuprindă Tabela genealogică exact dedusă. Sunt datorii mai departe să numească expres institutul, la care vor studia în anul școl. 1907/8 și să determine apriat suma și soțul stipendiului, pentru care suplică. Suplicile, cari nu vor corăspunde cerințelor aci înșirate, pe cum și cele intrate după termin, nu vor fi luate în considerațiune.*

XX. Din fundațiunea „David Br. Ursu“.

Trei (3) stipendii de câte 200 coroane, folosite în anul școl. 1906/7 de către Ioan Rău și Nicolau Popa, stud. gimnaziști, și Constanța Muntean, elevă a școlii civile. —

Concurenții la aceste stipendii au să dovedească cu carte de botez că sunt români

greco-catolici născuți în vre-una din comunele arondate în comitatele: Făgăraș, Sibiu, Hunedoara, — cu atestat de frecventare, că sunt școlari în clasa I. a gimnaziului gr-cat. din Blaj, iar fetele, că frecventează la școala de fetețe din Blaj, că au purtare morală bună și progres bun în studii, și că sunt sau pot fi susceptuți în Seminarul junimei române gr-cat. studioase din Blaj, iar fetele în Internatu de fetețe din Blaj.

XXI. Din fundațiunea de alumnate, a Internatului Vancean de fetețe din Blaj.

1. Un (1) alumnat de 100 cor. folosit în anul școl. 1906/7 de către Ana Marcu, elevă în cl. IV. civilă, și

2. Două (2) ajutoare de câte 100 cor., cari se vor conferi pe anul școl. 1907/8 la eleve ordinare de ale școlii gr-cat. de fete și ale Internatului Vancean de fetețe din Blaj.

Suplicantele pentru aceste alumnate și ajutoare au să întrunească și dovedească următoarele condițiuni:

a) că sunt române gr-cat. mizere, născute în Arhidieceză.

b) că are pe lângă purtare morală bună au din studii calculi buni.

c) că sunt înmatriculate ca eleve ordinare în școala gr-cat. de fetețe din Blaj și sunt primite în Internatul Vancean de fetețe.

d) Preferință vor avea fetele de preoți din Arhidieceză.

Blaj, din ședința conzistorială ținută la 17/8 August 1907.

Victor Mihályi,
Arhiepiscop și Mitropolit
de Alba-Iulia și Făgăraș.

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896
premiat cu medalia cea mare.

Turnătoră de clopote și fabrica de scaune de fer pentru
clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

(27) 5-52



se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut. construite spre a le întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de mult ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.



Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transsylvania“

din Sibiu

(28) 4-52

↳ întemeiată la anul 1868 ←

în Sibiu, strada Cisnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

⊗ contra pericolului de incendiu și exploziune. ⊗
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

⊗ ⊗ asupra vieții omului ⊗ ⊗

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: capitale asigurate asupra vieții:

90,981.088 coroane.

9,125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:

pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 cor. pentru capitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:

Direcțiune în Sibiu, str. Cisnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.